

dan! To bo veselo! veliko lepega se bote učili. Jutri vam bom nekaj prav lepega povedal i. t. d., i. t. d.

Resnica in laž.

(Konec.)

Kadar imaš pa z lažnjivcom opraviti, pred vsem poglej, zakaj da se je zlagal. Če se otrok zlaže iz lahkomiselnosti, boječnosti ali strahu, kaznuj ga le mehko; če se pa znabiti zlaže iz zvestobe do prijatla, tako bi véasih že bilo zadosti, da se pokrega in da se mu pokaže, kako je to napéno. Če se pa otrok zlaže iz samopridnosti ali hudobije, naj se ojstro kaznuje. Še bolj kot nedolžnemu otroku, ki še resnico ljubi, dokazuj laži navajenemu, da poštenje nad vse veljá, da si resnični zaslužen kazni zmanjša, lažnjivec pa svoje zadolženje še le povekša, da se odkritoserčni že s tem plačuje, da se mu zaupa, — da se pa lažnjivcu toliko manj verjame, kolikor večkrat se je zlagal. V spomin pokličí lažnjivcu Boga neskončno resničnega in pravičnega, ki vsako laž sovraži, ter jo ojstro kaznuje. Sv. pismo nam to v veliko zgledih pokaže, kateri naj se mu pred oči stavijo. — Otrok naj se mirno in pohlevno izprašuje, da tako ložeje resnico pové. Varovati se je treba preveč zvutih in zapletenih vprašanj, ker take otroka zadržujejo in obtežujejo, da bi povedal resnico. Lažnjivec pa naj se s tim kaznuje, da se osramotí; to je boljši, kakor telesno kaznovati ga, ako ni zraven laži še kaj drugega pregrešil. Nekteri pa otroka pri prvi laži verlo našeškajo, da bi si dobro zapomnil in se tako laži ne navadil.

Ako se je pa otrok na pot poboljšanja podal, pomagaj mu, kolikor se dá; zopet mu zaupaj, da bi tako postal bolj odkritoserčen. Nikoli potem ni treba otroku reči: Gotovo ti ne boš resnice povedal, moram že kje drugej pozvediti. — To zbada, poboljša pa ne. Privabi sebi otroka z ljubeznivim in krotkim obnašanjem; pokaži, da se v resnici veseliš nad njegovim poboljšanjem, — dobil bo moči in stanovitosti; zaupal ti bo popolnoma, ker vidil bo, da le za njegov blagor skerbiš, in rešil si njegovo dušo.

Dveh reči je treba tukaj omeniti. Kako namreč ravnati, kadar se jih je veliko pogovorilo, da bodo terdovratno la-

gali, kadar se je kaj nespodobnega v šoli zgodilo, od česar pa deležniki nič nočejo vediti? Kako ravnati z otrokom, od kterega je pričakovati, da vkljub vsemu kaznovanju iz prevzetnosti ali svojeglavnosti resnice ne bo povedal. Vzemimo to oboje pod eno, ker mislimo, da se mora obakrat po enem načelu ravnati. Če učenik kaj takšnega zapazi, naj pusti to reč za en čas, pa ne tako, kakor da bi tukaj nič storiti ne mogel. Naj reče naravnost: Govorili bomo od tega drugi pot. — Na skrivnem naj pa oprašuje in opazuje, kaj delajo in govoré tisti, ki jih to zadeva, in skoraj bo vselej tako srečen, da bo kaj gotovega zvedel. Lažnjivcov naj pa nikar dalje ne izprašuje, ampak naj jih prepriča, in v tem podučí, da resnica nikoli ne ostane prikrita. Zanesljivo jih potem more kaznovati.

Če boš tako ravnal, resnični in odkritoserčni bodo tvoji učenci. Ako je pa kakšen otrok tako svojeglaven in terdovraten, da ne neha lagati, pa tudi nikar ne nehaj kaznovati ga. Zraven tega pa Boga prosi za takšno zgubljeno dušo, ki naravnost v pogubo dere.

Nekteri skušeni odgojitelji tudi svetujejo za takega otroka očitno v šoli moliti, dasiravno ne imenovati, koga da mislijo. To se nam ravno nič čudnega ne zdi, ker le Bog sam more predelati človeško serce. Bog pa hoče, da ga prosimo.

Ako se bomo omenjenih vodil deržali, marsikterega bomo od pota pogubljenja odvernili; pogubljen bo pa le tisti, ki sam hoče tako imeti. — k.

Iz zgodovine kerščanske ljudske šole.

(Dalje.)

Imamo pa tudi gotove dokaze. Še v prvi polovici 15. stoletja, ko že dalj časa odgojenje ni bilo tako dobro kot v 13. stoletju, potuje med drugim tudi Talijan Aeneas Sylvius Piccolomini (pozneje papež Pij II.) po nemških deželah, in hvali posebno šole, da ne najde na Nemškem kar nič barbarskega *) razun domačega jezika. Kako se tedaj more opravičevati tisto zeló razširjeno vpitje, da je bil srednji vek barbarski. Srednji vek je imel svoje pomote, kakor jih ima vsaka doba; ljudje pa v 12. in 13. stoletju gotovo niso bili nevedni in brez poduka.

*) Barbari bili so pri starih Rimljanih in tudi tukaj pri Eneju vsi tisti inostranski, ki niso imeli rimske omike in izobraženja.